

Anna Zasada
(Biblioteka i Forum Kultury w Oleśnicy)

OLEŚNICKI DOM SPOTKAŃ Z HISTORIĄ – NOWOCZESNA IZBA REGIONALNA W SŁUŻBIE HISTORII I SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Oleśnica to miasto z bogatą tradycją. W jej długiej historii splatają się losy trzech kultur – polskiej, czeskiej i niemieckiej. Oleśnicki Dom Spotkań z Historią został stworzony, aby przybliżyć mieszkańcom i turystom skomplikowane losy miasta. Jest to nowoczesna izba regionalna prezentująca dzieje Oleśnicy od założenia aż po czasy współczesne. Mieści się w centrum miasta, w pobliżu zamku książąt oleśnickich i kościoła zamkowego, niedaleko Rynku, w odremontowanej zabytkowej kamienicy przy ul. Bocianiej 11.

Zadaniem placówki, działającej w ramach Oleśnickiej Biblioteki Publicznej, jest popularyzowanie wiedzy na temat miasta, jego historii, zabytków i postaci z nim związanych oraz upowszechnianie dziedzictwa kulturowego. W muzeum łączą się tradycyjne i nowoczesne metody prezentowania historii. W jego zbiorach znajdują się m.in. dawne fotografie, mapy, pocztówki i wiele druków. Większość archiwaliów jest zdigitalizowana i dostępna za pomocą aplikacji multimedialnych, dodatkowo część eksponatów wystawiono w gablotach i szufladach. Od niedawna można również podziwiać skarb groszy praskich z Oleśnicy – kolekcję 420 numizmatów pochodzących z przełomu XIV i XV w.

1. Oleśnicki Dom Spotkań z Historią położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie zamku i kościoła zamkowego

Ścieżka zwiedzania w Oleśnickim Domu Spotkań z Historią rozpoczyna się w sali na parterze. W jej centrum znajduje się makieta XVIII-wiecznej Oleśnicy, która obrazuje historyczny kształt miasta otoczonego murem obronnym z czterema bramami wjazdowymi (do dnia dzisiejszego zachowała się tylko jedna z nich). Kolejna sala, zwana mediateką, wyposażona jest w stół multimedialny pozwalający na przeglądanie cyfrowych wersji publikacji związanych z Oleśnicą, map i dawnych kart pocztowych. Ostatnio został on uzupełniony o wystawy cyfrowe poświęcone I Liceum Ogólnokształcącemu im. J. Słowackiego oraz Solidarności. Znajdują się tu również panele odsłuchowe umożliwiające wysłuchanie związanych z miastem utworów muzycznych, a także legend.

Zwiedzanie na pierwszym piętrze rozpoczyna się od sali, która poświęcona została czterem dynastiom zarządzającym miastem i księstwem oleśnickim od 1321 do 1884 r. Jest to Sala Księstwa. Poza kioskami multimedialnymi w całości poświęconymi rodzinom książęcym można tu obejrzeć zgromadzone w gablotach eksponaty, m.in. skarb oleśnicki, dwa tomy *Olsnographii* Jana Sinapiusa czy XVIII-wieczne fajanse z Delft, które miejscowi książęta kolekcjonowali na zamku. Ekspozycję dotyczącą czasów księstwa zamyka animowana inscenizacja komedii autorstwa oleśnickiego księcia Fryderyka Augusta pt. *Falszywy alchemik*, którą można obejrzeć w kolejnym pokoju. Sala Nowoczesność / Współczesność przeznaczona jest do prezentowania najnowszej historii Oleśnicy, z zaakcentowaniem cezury 1945 r. W sekcji Nowoczesność stanowiska poświęcone są m.in. następcy tronu

2. W kiosku multimedialnym można obejrzeć dwa filmy dokumentalne dotyczące historii Oleśnicy – *Przed turniejem* z 1965 r. oraz film poświęcony renowacji kościoła św. Trójcy

pruskiego rezydującemu w oleśnickim zamku Fryderykowi Wilhelmowi von Hohenzollern i jego małżonce Cecylii Marii Augustie oraz innym wybitnym postaciom urodzonym w Oleśnicy, takim jak chociażby prof. Antoni Cieszyński, twórca polskiej stomatologii, oraz Sigmar Polke, światowej sławy malarz. Można tu również obejrzyć fotografie portretowe przedwojennych oleśniczan wykonane w miejscowych atelier czy przeczytać czasopisma wydawane w mieście przed rokiem 1945 („Lokomotive an der Oder”) oraz w latach 50. XX w. („Gazeta Oleśnicka”, „Wiadomości Oleśnickie”). Współczesność zaś przedstawiona jest oczyma pierwszych powojennych osadników – przy stanowiskach odsłuchowych można zapoznać się z fragmentami pamiętników powstałych na potrzeby konkursu ogłoszonego w 1967 r. przez Dolnośląskie Towarzystwo Oświatowe, Oddział Powiatowy w Oleśnicy. Zwiedzanie kończy się w Sali Kolekcjonera, przeznaczonej do prezentowania wystaw czasowych o tematyce oleśnickiej. Obecnie zgromadzono tam eksponaty dotyczące I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego, które w 2015 r. obchodziło jubileusz 70-lecia. Muzeum dysponuje 30 audioprzewodnikami z nagraniami objaśniającymi ekspozycję. Do wyboru są trzy wersje językowe: polska, niemiecka i angielska. Placówka jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Oleśnicki Dom Spotkań z Historią administruje również Oleśnicką Biblioteką Cyfrową (<http://bc.biblio.olesnica.pl/dlibra>). Jej celem jest zachowanie i popularyzacja w internecie dziedzictwa kulturowego Oleśnicy i jej regionu w historycznych oraz współczesnych

3. Sala Kolekcjonera jest miejscem indywidualnych i zbiorowych wystaw tematycznych

granicach. OBC umożliwia dostęp do cyfrowych kopii cennych materiałów ze zbiorów instytucji, jak również z kolekcji osób prywatnych. Materiały historyczne są uzupełniane współczesnymi publikacjami, cyfrowymi wystawami lub filmami w celu upowszechnienia w dostępnej i atrakcyjnej formie wiedzy o mieście i regionie.

Muzeum prowadzi ponadto działalność edukacyjną. W placówce odbywają się lekcje muzealne oraz regionalne i rękodzielnicze warsztaty dla dzieci. Co więcej, raz w miesiącu organizowane są Spotkania Oleśnickich Kolekcjonerów, podczas których lokalni pasjonaci mają możliwość zaprezentowania swoich kolekcji i wymiany doświadczeń. Dodatkowo od maja do października co dwa tygodnie przewodnik bezpłatnie oprowadza 20-osobowe grupy zainteresowanych po Oleśnicy. Podczas spacerów uczestnicy mają okazję zobaczyć miejsca na co dzień niedostępne, takie jak znajdujące się w bazylice mniejszej krypta wirtemberska czy biblioteka łańcuchowa.

W 2015 r. oleśnickie muzeum brało udział w wielu projektach, których celem było wykorzystanie i spopularyzowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego. Dzięki realizacji jednego z nich: *Piękne czterdziestoletnie – oleśnickie zabytki na zdjęciach Edwarda Niczypora z 1976 roku*, część zdjęć zgromadzonych w Dziale Dokumentacji Życia Społecznego OBP wykonanych przez lokalnego nestora fotografii została zdigitalizowana, opisana i udostępniona w bibliotece cyfrowej. Kolejny ważny projekt to wspólna inicjatywa ODSzH i wrocławskiej Fundacji Ważka zatytułowana *Pierwsi w Oleśnicy*. Polegał on na przeprowadzeniu wywiadów biograficznych z najstarszymi mieszkańcami miasta, którzy byli świadkami i uczestnikami jego odbudowy w pierwszych powojennych latach. W ich narracjach, oprócz historii poszczególnych osób, odnaleźć można mikrohistorie oleśnickich zakładów pracy, szkół, klubów sportowych, domów kultury, anegdoty o ulicach i budynkach. Nagrania są niezwykle ciekawym źródłem informacji dotyczących życia kulturalno-społecznego miasta. Udokumentowano przy tym fotografie i kroniki rodzinne, fragmenty pamiętników, pamiątki, archiwalne wycinki prasowe. Efektem projektu jest strona internetowa <http://www.pierwsiwolesnicy.org/>, na której dostępny jest bezpłatny audioprzewodnik po Oleśnicy, oparty na zarejestrowanych wspomnieniach. Rezultaty wspólnych działań ODSzH i Fundacji Ważka prezentowane były m.in. podczas I Kongresu Archiwów Społecznych w Warszawie.